

Zasedanje Evropske savetodavne komisije za slatkovodno ribarstvo (EIFAC) pri FAO

U vremenu od 28. maja do 3. juna 1980. godine u Stavangeru, na jugu Norveške održano je XI zasedanje Evropske savetodavne komisije za slatkovodno ribarstvo (EIFAC) pri FAO. Prema ustanovljenoj praksi, zasedanju je prethodio Simpozijum, koji je po odluci X zasedanja obrađivao temu: »Najnovija dostignuća u korišćenju zagrejanih tekućica i recirkulacionih sistema za intenzivnu akvakulturu«. Na Simpozijumu je prisustvovalo više od 200 naučnih radnika iz evropskih zemalja, Japana, Kanade i SAD, koji su podneli oko 70 raznih saopštenja, referata i studijskih izveštaja.

Na Simpozijumu doneto je i nekoliko preporuka, koje je Potkomisija za uzgoj i bolesti riba usvojila. Među značajnim je preporukama, da se u regionu EIFAC-a izradi nekoliko većih pilot — projekata, koji bi prikazali ekonomsku i tehničku opravdanost komercijalnog uzgoja riba i drugih korisnih vodenih organizama u zagrejanim vodama i sistema recirkulacije vode.

Po završetku Simpozijuma (od 28. do 30. maja 1980) održano je XI zasedanje EIFAC-a na kojem su bili razgledani izveštaji radnih grupa o sledećim problemima:

1. Potkomisija za biologiju i gospodarenje otvorenih voda

1.1. Kooperativni program o jezerskom ribarstvu — Pripremljeni nacrt izveštaja trebalo bi dopuniti novijim podacima — informacijama o bilateralnim i multilateralnim programima istraživanja jezera i odgovarajućim indeksom izveštaja i slično.

Izveštaj će se publikovati i dostaviti članicama EIFAC-a i drugima.

1.2. Istraživanja o rakovima, s obzirom na sve veći interes u Evropi su pojačana. Za naredni period preporučene su sledeće prioritetne oblasti aktivnosti, i to:

- izrada dokumenata o stanju populacije rakova u Evropi (rađen na bazi upitnika, kojeg će EIFAC dostaviti do kraja septembra 1980. godine).
- pripremanje izveštaja o naučnim institutima, radnicima i istraživačkim programima za rakove.
- izrada sinopsisa o vrstama rakova u Evropi.

1.3. Istraživanja o jeguljama u narednom periodu usmerit će se na aktivnosti od primarnog značaja, kao npr. procena riba, metodi ulova jegulja, uzgoj jegulje, određivanje starosti i sl.

1.4. Po pitanju ekonomskog aspekta sportskog i komercijalnog ribarstva data su obaveštenja o izvršnim konsultacijama u Vichu (Francuska) o alokaciji ribljih resursa, kao i o statusu rekreacionog ribarstva u Evropi i SAD.

1.5. O istraživanjima i proceni slatkih voda dr T. Backiel (Poljska) je pripremio »Priručnik za uzimanje uzoraka riba u slatkim vodama«, koji treba biti publikovan u 1980. godini.

Preporučeno je da se radi na izradi sinopsisa nekih vrsta riba, kao: crvenperke, štuke i dr.

1.6. Za buduću aktivnost Potkomisije, preporučeno je da se u okviru XII zasedanja Komisije, održi simpozijum na temu: »Stock enhancement in the management of Freshwater fisheries«, uzimajući u obzir samo biotičke komponente slatkovodnih ekosistema.

Potkomisija je takođe zaključila da se formira radna grupa o studiranju efekta modifikacije sredine abiotičkog karaktera na ribarstvo (kao npr. uticaj urbanih kanalizacija, uređivanje korita, izgradnje nasipa, uređivanje zemljišta i sl.).

Potkomisija je istakla potrebu izrade kodeksa o regulativima za introdukciju egzotičnih vrsta riba.

2. Potkomisija za uzgoj i bolesti riba

2.1. O kooperativnom programu istraživanja u oblasti bolesti riba podnete su informacije o održanom sastanku u Minhenu (Nemačka) na kojem su bili razmotreni rezultati novijih istraživanja na području virusnih obolenja (kao hemoragična septikemija, prolećna viremija šarana, zarazna nekroza, gušterače), zatim bakterijskih obolenja (kao bakterijski nefritis) nove bolesti lososa, neka nova parazitarne obolenja i sl.

Komisija je preporučila da se u proleće 1982. godine organizira radni sastanak da se održi u Izraelu.

2.2. Studijska grupa za standardizaciju metodologije pri istraživanjima o hranidbi ribe izradila je dokument koji daje upute za standardizovano izveštavanje o metodologiji pri istraživanjima o hranidbi riba. Tim povodom preporučeno je, da zemlje članice EIFAC-a usvoje predloge studijske grupe, te da predloži budu stavljeni na raspolaganje i korišćenje svim istraživačkim institucijama koje se bave problematikom ishrane, upravnim organima za ribarstvo, ribarskim društvima i asocijacijama i proizvođačima riblje hrane.

2.3. Izveštaj sa seminara o masovnom uzgoju ličinki i mlađa slatkovodnih riba održan od 8. do 11. juna 1979. godine u Hagu sa preporukama u celosti je prihvaćen. Na seminaru su razgledane postojeće tehnologije dobivanja ličinki i mlađa, prodiskutovani su nedostaci u sadašnjim saznanjima, u odnosu na ribnjačarske postupke, u mrestilištima, hrane i hranidbe, te zaštite zdravlja.

Da bi se postigli bolji rezultati pri masovnoj proizvodnji ličinki i mlađa nekih vrsta riba, otklonili nedostaci i intenzivirala proizvodnja, preporučeno je, da prioritet u istraživanjima treba dati:

- faktorima koji upravljaju uzimanjem hrane, probavnom kapacitetu i poboljšanju hraniva na osnovu hranidbenih potreba.
- proučavanju uzgojne sredine, kako bi se uslovi optimalizirali za masovnu proizvodnju mlada, razvojem pouzdanih metoda za gospodarenje kvalitetom vode, metoda za suzbijanje grabežljivaca i racionalnog projektiranja objekata za držanje ličinki i mlada.

2.4. Prihvaćene i odobrene su pripreme za održavanje radnog sastanka sa praktičnim demonstracijama o držanju ličinki toplovodnih riba, koji će se na poziv Vlade Mađarske održati u Szazhalombattu od 24. do 27. 6. 1982. godine.

2.5. Izveštaj sa Simpozijuma o novim dostignućima pri iskorišćavanju zagrejanih otpadnih voda i sistema recirkulacije za intenzivnu akvakulturu prihvaćen je, sa preporukom da se svi referati sa Simpozijuma publiciraju. O radu Simpozijuma pripremit će se posebno obaveštenje.

2.6. O ekonomskim aspektima uzgoja riba u ribnjacima zaključeno je, s obzirom na uočene dosadašnje poteškoće, da se izradi nekoliko modela zasnovanih na praktičnim proučavanjima pojedinih slučajeva. Za ovu svrhu sugerirano je, kao prvi korak, da se osnuje dopisna radna grupa. Na osnovu izveštaja radne grupe, ocenit će se opravdanost aktiviranja radne grupe i održavanje posebnog sastanka.

2.7. Na osnovu izveštaja članica EIFAC-a prihvaćen je predlog radne grupe da se pitanje introdukcije riba i drugih vodenih organizama razmotri na sledećem zasedanju EIFAC-a.

2.8. Po pitanju donošenja Međunarodne konvencije za sprečavanje širenja najvažnijih zaraznih bolesti riba, saopšteno je, da je Evropska ekonomska zajednica zainteresirana za konvenciju, ali u sadašnjem momentu nije u mogućnosti da se otpočne potrebna proučavanja.

3. Potkomisija ribe i zagađenje voda

3.1. Po pitanju kriterijuma kvaliteta vode izneto je, da su svi dosadašnji izveštaji dopunjeni i štampani na engleskom jeziku. Verzija na francuskom jeziku je u štampi, a preporučeno je, da se da prikaz žurnalima na slovenskim jezicima i da se prevede na japanski jezik.

Predloženo je, da se izrade uputstva za terenska merenja i ocenu toksičnog delovanja na ribe, pojedinih hemikalija i njihovih mešavina.

Potkomisija je na području zagađivanja i ribarstva, uočila potrebu posebnog proučavanja problema ispuštanja vode iz ribnjaka kao potencijalnog zagađivača.

Potkomisija je predložila da se započne raditi izveštaj o toksičnosti olova, nikla i hroma.

3.2. Preporuke radne grupe o biološkom monitoringu i kvalitetu voda usvojene su sa konstatacijom da je završen izveštaj o vrednostima i nedostacima bioloških monitoringa.

Na kraju potkomisija je predložila, da se na sledećem zasedanju Komisije razmotri pitanje proširenje nadležnosti Potkomisije obuhvaćajući problem »ribe i njihova sredina«.

4. Plenarno zasedanje

Prema usvojenom dnevnom redu na plenarnom zasedanju razmotreno je:

4.1. Usvojeni su nacionalni izveštaji sa konstatacijom i preporukom metodološki da se usaglase.

4.2. Pregled dosadašnjeg rada EIFAC od formiranja pa do zasedanja u Stavangeru usvojen je sa preporukom, da se aktivnost EIFAC-a što više prenese na zemlje u razvoju. Za ovu svrhu podnet je i usvojen predlog da se formira poseban Fond u kojem će svaka članica EIFAC-a ponuditi pomoć u ekspertima. Ova pomoć trebala bi biti izražena sa brojem meseci rada eksperata u zemljama u razvoju. Pomoć bi se realizovala preko FAO (avocate experts), za koju svrhu će svaka članica EIFAC-a dostaviti spisak i vreme trajanja angažovanja eksperta.

4.3. Jugoslavenska delegacija podnela je predlog, da se na sledećem zasedanju EIFAC-a razmotri pitanje izbora upravnih organa Komisije, konstatujući da su do sada položaji predsednika Komisije uglavnom zadržani kod engleza, francuza i belgijanaca. Predlog jugoslovenske delegacije bio je, da se na položaj predsednika Komisije bira delegat zemlje gde se održava zasedanje Komisije. Time će se stvoriti mogućnosti uključivanja u aktivnost Komisije većeg broja zemalja, kao i postavljanje problema koji su od interesa i za ostale zemlje, a ne zemlje koje su dosad držale položaj predsednika. Predsednik Komisije prof. dr K. Tiewws, neprincipijelno je otvorio diskusiju po predlogu jugoslovenske delegacije. Većina delegacija se izjasnila protiv predloženog metoda izbora predsednika i potpredsednika Komisije. Delegat Izraela upozorio je, da je nepravilno, da se na ovom zasedanju vodi diskusija, jer je zahtev da se o ovom pitanju diskutuje na sledećem zasedanju i da bi trebalo poštovati zahteve pojedinih delegacija. Predsednik Komisije prof. dr K. Tiewws zaključujući izjavio je, da će ovaj predlog biti postavljen u dnevni red sledećeg zasedanja ukoliko jugoslovenska delegacija dostavi pismeni predlog.

4.4. Delegacija Finske izjavila je, da je shodno zaključku IX zasedanja u Helsinkiju u Finskoj organizovan Nacionalni komitet za EIFAC i da isti radi sa uspehom.

4.5. Pri izboru novih organa Komisija za predsednika po treći put izabran je prof. dr K. Tiewws iz SR Nemačke, a za potpredsednika Leynaud (Francuska) dosadašnji predsednik Potkomisije za zagađenje vode i ribe, i Johnsen B. O. (Norveška) dosadašnji potpredsednik Potkomisije za bolesti i uzgoj ribe.

Za predsednika Potkomisije biologija ribe i gospodarenje izabran je Tuunainen P. (Finska) dosadašnji potpredsednik Komisije, a za potpredsednika Stein-

metz (Holandija) dosadašnji reporter iste potkomisije. Za reportera izabran je delegat Cypra D. Stephanou.

Za predsednika Potkomisije za bolesti i uzgoj ribe izabran je ponovo prof. dr N. Fijan (Jugoslavija), a za potpredsednika Dobrai (Mađarska) koji je i dosada bio na istoj dužnosti. Za reportera izabran je prof. dr E. A. Huisman (Holandija).

Za predsednika Potkomisije za zagađene vode i ribe izabran je Lloyd (Engleska) dosadašnji potpredsednik Potkomisije a za potpredsednika Calamari (Italija). Za reportera ponovo je izabran V. Dethlefsen (SR Nemačka).

4.6. Većina delegata izrazila je želju da se sledeće zasedanje održi u Mađarskoj. Delegat Mađarske zatražio je vreme od dva meseca radi konsultacije i zvanične potvrde poziva za održavanje zasedanja u Mađarskoj, budući na ovom zasedanju nema odgovarajućih ovlašćenja. Tačan datum i mesto održavanja sastanka utvrdit će se naknadno između Mađarske i Sekretarijata EIFAC-a.

Evropska savetodavna komisija za slatkovodno ribarstvo u svom dosadašnjem radu dala je doprinos u determiniranju nekih aktuelnih problema ribarstva i pokretanju akcija za bolje korišćenje postojećih izvora kao i uvođenja novijih tehnologija koje obezbeđuju veću proizvodnju ribe za ljudsku ishranu. Uvedena praksa, da se u okviru zasedanja EIFAC-a održavaju simpozijumi o nekim aktuelnim problemima pokazala se veoma korisnom, prevazilazeći granice Evrope, tj. prerastajući istovremeno u simpozijume međunarodnog karaktera šireg značaja. Takav je bio slučaj i sa ovogodišnjim simpozijumom u čijem radu su učestvovali evropski delegati i delegati iz zemalja SAD, Kanade, Južne Amerike, Japana i Kuvajta.

Ovogodišnji Simpozijum o najnovijim dostignućima korišćenja otpadnih zagrejanih voda u akvakulturi razmatrao je dosadašnja iskustva i saznanja na ovom polju donoseći istovremeno veoma korisne zaključke i preporuke. Materijali i zaključci sa ovog simpozijuma trebali bi kod nas dati poticaja za suradnju radnih organizacija koje ispuštaju zagrijane vode za bolje korišćenje istih u svrhu uzgoja ribe. Ova suradnja će doprineti i naporima za očuvanje životne sredine i u svetlu energetske krize za bolje iskorištavanje otpadne toplinske energije za akvakulturu.

Za privredne i naučne organizacije slatkovodnog ribarstva Jugoslavije od posebnog su interesa materijali i razmena iskustva o nekim aktuelnim problemima i programima koji imaju za cilj unapređenje ribarstva i povećanje ulova ili uzgoja riba, kao što su:

- metode ulova jegulja i uzgoja jegulja u ribnjacima.
- materijali o stanju populacije rakova u Evropi.
- publikacije »Priručnik za uzimanje uzoraka riba u slatkim vodama«.
- izveštaj o kooperativnom istraživačkom programu jezerskog ribarstva.
- materijali o masovnom uzgoju mlada.

- dokument o standardizaciji metodologije istraživanja na području hranidbe ribe.
- izveštaji o napretku istraživanja bolesti riba.
- publikacije o kriterijima kvaliteta vode za slatkovodne ribe Evrope i sl.

5. Obaveza i aktivnosti koje bi trebalo preduzeti u našoj zemlji

5.1. Na IX zasedanju EIFAC-a u Helsinkiju (Finska) donet je zaključak da se preporučuje članicama EIFAC-a da formiraju posebne komisije i radne grupe u svojoj zemlji koje bi se starale o izvršenju preporuka i zaključaka Komisije kao i radile na prenošenju iskustva na polju unapređenja ribarstva i povećanja proizvodnje ribe. U našoj zemlji ovakva komisija ili radna grupa nije formirana. Predlog delegacije za ovu komisiju podnet je na vreme.

5.2. Podstaci naučne institucije koje rade na polju istraživanja i eksploatacije jezerskog ribarstva na uključivanje u rad radne grupe koja je formirana u potkomisiji za biologiju riba i gospodarenje.

5.3. Imajući u vidu činjenicu da populacija rakova u Evropi je u opadanju, što je slučaj i u našoj zemlji, potrebno je angažovati naučne institucije i izvore finansiranja za uključivanje ove problematike u svojim istraživačkim programima. Izvoz rakova u našoj zemlji neposredno posle rata iznosio je preko 100 tona i davao skrōman udio u deviznom bilansu naše zemlje.

5.4. Obezbediti učešće i finansijski potpomoći radni sastanak o profilaktičnim merama pri uzgoju riba koji se održava u proleće u Izraelu s obzirom da je naše ribarstvo po svojoj strukturi veoma slično Izraelskom i da će iskustva sa ovog sastanka veoma dobro koristiti našim proizvođačkim organizacijama.

5.5. Predlog studijske grupe za standardizaciju metodologije pri istraživanjima o hranidbi riba trebalo bi staviti na raspolaganje svim istraživačkim centrima koji se bave ovom problematikom, upravnim organima ribarstva, stručnim ribarskim društvima i proizvođačima hrane.

5.6. Budući da je intenzivni uzgoj riba usko vezan za problem proizvodnje kvalitetnog mlada, preporučeno je, da se naučne institucije i organizacije koje proizvode mlad, usmere i finansijski potpomognu, radi rešavanja problema proizvodnje kvalitetnog mlada koristeći se iskustvima na ovom polju u nekim zemljama Evrope, SAD, Japana i dr.

5.7. Radi upoznavanja šire javnosti o mogućnostima korišćenje zagrejanih otpadnih voda za akvakulturu i rezultatima iznetim na Simpozijumu, pokraj objavljivanja u stručnim časopisima, zadužiti Privrednu komoru Jugoslavije da organizuje radni sastanak sa svim zainteresiranim organizacijama (organizacije

koje ispuštaju zagrejane vode i ribarske organizacije) na kojem bi se referirali rezultati postignuti u drugim zemljama i ocenile mogućnosti za primenu ovog metoda uzgoja i u našoj zemlji.

Delegati zasedanja kao i učesnici Simpozijuma na organiziranoj jednodnevnoj ekskurziji imali su moguć-

nost da posete neke ribnjake za uzgoj pastrmki, IMS — eksperimentalnu stanicu za ribarstvo, i instalacije i dostignuća za uzgoj salmonida u kavezima u kojima je u 1979. god. proizvedeno oko 7.000 tona pastrmki u Norveškoj.

Prof. Kiril Apostolski

